

**BESCHIKKING VAN
GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-BRABANT**

ons kenmerk
Z/213775-374527

op de op 21 december 2023 ontvangen aanvraag van Woonveste om een ontheffing krachtens artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De activiteiten gaan over renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden, uitgevoerd aan diverse woningen in postcodegebied 5251 te Vlijmen, in de gemeente Heusden.

plaats / datum
's-Hertogenbosch,
16 april 2024

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

Teammanager Groen Soorten

BESLUIT

Onderwerp

Op 21 december 2023 hebben wij van Woonveste een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming. De ontheffing is gevraagd voor het overtreden van verboden ten aanzien van beschermde soorten, door het uitvoeren van renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden. Deze activiteiten vinden plaats aan diverse woningen in postcodegebied 5251 te Vlijmen, in de gemeente Heusden (zie bijlage 1).

Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant besluiten, gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in deze ontheffing,

- I. aan Woonveste, Afrikalaan 92, 5152 MD te Drunen, de gevraagde ontheffing **te verlenen**, op grond van artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, van de bepalingen als bedoeld in:
 - artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, voor het wegnemen van nesten van de:
 - **huismus** (*Passer domesticus*);
 - **gierzwaluw** (*Apus apus*);
 - artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, voor het opzettelijk verstoren van de:
 - **gewone dwergvleermuis** (*Pipistrellus pipistrellus*);
 - artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor het vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de:
 - **gewone dwergvleermuis** (*Pipistrellus pipistrellus*);voor de periode van 1 september 2024 tot en met 1 september 2026;
- II. dat de beschrijving van de activiteiten in de aanvraag, voor zover deze betrekking heeft op de soorten als bedoeld onder I, deel uitmaken van deze ontheffing;
- III. aan de ontheffing voorschriften te verbinden die zijn opgenomen onder onderdeel 2.7 'Voorschriften';
- IV. dat de volgende delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van dit besluit:
 - Soortgericht onderzoek naar beschermde gebouwbewonende soorten – diverse woningen in Vlijmen, Oudheusden en Drunen door Regelink Ecologie en Landschap. Rapportnummer: RA20579-01, status: Concept d.d. 17 november 2021 (hierna: het aanvullend onderzoek);
 - Activiteitenplan Diverse straten – Vlijmen door Econsultancy. Rapportnummer: 22553.001, versie D1 d.d. 21 december 2023 (hierna: het activiteitenplan);
 - Aanvullende gegevens van 21 maart 2024;
 - Bijlage 1: overzichtstekening van de planlocatie en planning werkzaamheden;
 - Bijlage 2: locaties van de aangetroffen verblijfplaatsen;
 - Bijlage 3: locaties van de tijdelijke en permanente maatregelen;
 - Bijlage 4: meldingsformulier start werkzaamheden (zie voorschrift 1).

Rechtsmiddelen

Bezwaar

Is dit besluit aan u gericht en bent u het er niet mee eens, dan kunt u een bezwaarschrift indienen. Is het besluit niet rechtstreeks aan u gericht en bent u het er niet mee eens, dan kunt u alleen een bezwaarschrift indienen als het besluit directe gevolgen voor u heeft. Verstuur uw bezwaarschrift binnen 6 weken na de verzenddatum van het besluit.

U kunt uw bezwaarschrift op 2 manieren indienen:

- **Digitaal.** Op www.brabant.nl/bezwaar vindt u de link 'Bezwaar indienen'. U heeft hiervoor een digitale handtekening (DigiD of eHerkenning) nodig.
- **Per post.** Stuur uw bezwaarschrift naar:
Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

In het bezwaarschrift zet u:

- uw naam en adres;
- de datum, het kenmerk en een omschrijving van het besluit waarmee u het niet eens bent;
- de reden waarom u het niet eens bent met ons besluit;
- de datum van uw bezwaarschrift en uw handtekening;
- maakt u namens iemand anders bezwaar? Stuur dan een machtiging mee.

Voeg ook een kopie toe van het besluit waarmee u het niet eens bent. Op deze manier kunnen wij uw bezwaarschrift beter in behandeling nemen.

Kunt u ons ook uw telefoonnummer en e-mailadres geven? Zo kunnen wij samen met u de beste aanpak van de behandeling van uw bezwaar bespreken.

U kunt het secretariaat van de hoor- en adviescommissie bereiken via telefoonnummer (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Aan het indienen van een bezwaar zijn geen kosten verbonden.

Voorlopige voorziening

Als u een bezwaarschrift indient, dan heeft dit geen schorsende werking. Dat betekent dat het besluit geldt zolang uw bezwaarschrift in behandeling is. Het kan zijn dat u dit niet wilt. Bijvoorbeeld omdat het besluit onherstelbare gevolgen voor u heeft. U kunt gelijktijdig met of na het indienen van een bezwaarschrift een verzoek om een voorlopige voorziening vragen bij de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch.

Er zijn kosten verbonden aan het vragen om een voorlopige voorziening (griffierecht).

U kunt ook digitaal verzoeken om een voorlopige voorziening. Zie daarvoor: rechtspraak.nl/bestuursrecht.

INHOUDSOPGAVE

Besluit.....	2
Procedurele overwegingen	5
Inhoudelijke overwegingen.....	6
1. Wettelijk kader - Wet natuurbescherming	6
1.1 <i>Inwerkingtreding Omgevingswet</i>	6
1.2 <i>Overgangsrecht Omgevingswet</i>	6
1.3 <i>Beschermingsregimes</i>	6
1.4 <i>Interim omgevingsverordening Noord-Brabant</i>	7
2. Toetsing effecten ruimtelijke ingreep.....	8
2.1 <i>Aangevraagde activiteiten</i>	8
2.2 <i>Onderzoek soorten</i>	8
2.3 <i>Mogelijke effecten op beschermde soorten</i>	8
2.4 <i>Alternatievenafweging</i>	9
2.5 <i>Belang van de aanvraag</i>	11
2.6 <i>Maatregelen</i>	12
2.7 <i>Voorschriften</i>	14
3. Conclusie.....	17
Bijlage 1. Overzichtstekening van de planlocatie en planning werkzaamheden	18
Bijlage 2. Locaties van de aangetroffen verblijfplaatsen	20
Bijlage 3. Locatie van de tijdelijke en permanente maatregelen.....	26
Bijlage 4. Meldingsformulier start handelingen beschermde soorten	31

PROCEDURELE OVERWEGINGEN

Aanvraag

Op 21 december 2023 hebben wij van Woonveste een aanvraag voor een ontheffing ingevolge artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) ontvangen. De aanvraag is op 21 maart 2024 aangevuld.

Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag en het activiteitenplan. De aanvraag is geregistreerd onder nummer Z/213993.

Gedragscode

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Bevoegd gezag

Omdat de activiteit wordt verricht in de provincie Noord-Brabant zijn Gedeputeerde Staten (verder: GS) op grond van artikel 1.3 van de Wnb bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Als dit aan de orde is betrekken wij tevens de gevolgen van de activiteit voor de soorten buiten onze provinciegrens bij ons besluit.

Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

Ontvankelijkheid

De aanvraag bevat voldoende informatie voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor en ontheffing is gevraagd.

Overige regelgeving

Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving kan aan de orde zijn, onder andere voor ruimtelijke ordening of bouwen. Bij de beoordeling van deze aanvraag zijn andere aspecten dan gerelateerd aan soortenbescherming op grond van de Wnb en de daarbij behorende regelgeving niet betrokken.

INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN

1. Wettelijk kader - Wet natuurbescherming

1.1 Inwerkingtreding Omgevingswet

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Met deze wet voegt de overheid de regels voor de fysieke leefomgeving samen. De Wet natuurbescherming is opgegaan in de Omgevingswet.

Met het ingaan van de Omgevingswet veranderen onder meer de benamingen van wetsinstrumenten. Zo is bijvoorbeeld de benaming voor een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming (artikelen 3.3, 3.8 en 3.10) gewijzigd naar een omgevingsvergunning voor de flora- en fauna-activiteit op grond van de Omgevingswet (artikel 5.1, tweede lid, onder g). U kunt meer lezen over soortenbescherming onder de Omgevingswet op de volgende website <https://iplo.nl/regelgeving/regels-voor-activiteiten/activiteiten-natuur/flora-en-fauna-activiteit/>

1.2 Overgangsrecht Omgevingswet

Voor uw aanvraag is overgangsrecht van toepassing. Dit betekent dat het oude recht van toepassing is voor uw aanvraag tot het besluit onherroepelijk is. De reden hiervoor is dat de aanvraag voor een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is ingediend vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet (1 januari 2024). Dit overgangsrecht staat beschreven in artikel 2.9, eerste lid, van de Aanvullingswet natuur Omgevingswet.

Wanneer het besluit strekkende tot het verlenen van een ontheffing onherroepelijk is, wordt de ontheffing van rechtswege een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit als de activiteit onder de Omgevingswet vergunningplichtig is. Dit volgt uit artikel 2.6, eerste lid, van de Aanvullingswet natuur Omgevingswet.

1.3 Beschermingsregimes

Op basis van de Wet natuurbescherming zijn er drie beschermingsregimes. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Artikelen 3.1, 3.2 en 3.4 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor vogelsoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. Artikelen 3.3 en 3.4 geven de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de ontheffing.

Het tweede beschermingsregime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrictlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Artikelen 3.5 en 3.6 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. De artikelen 3.8 en 3.9 geven de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een ontheffing.

Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. Artikel 3.10 van de Wnb heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten en geeft de voorwaarden waaronder GS ontheffing kunnen verlenen.

Voor alle inheemse soorten geldt in alle gevallen de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 van het Bal). Het gaat dan zowel om beschermd als onbeschermd dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een ontheffing is verleend. Hierin wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

In artikel 5.4 van de Wnb zijn gronden opgenomen waarop een verleende ontheffing kan worden ingetrokken of gewijzigd. De ontheffing kan in elk geval worden ingetrokken als blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

1.4 Interim omgevingsverordening Noord-Brabant

Provinciale Staten hebben ten aanzien van soortbescherming aanvullende kaders vastgesteld. Deze zijn neergelegd in paragraaf 3.8.2 van de Omgevingsverordening Noord-Brabant. Voor bepaalde soorten en handelingen zijn vrijstellingen opgenomen. Als activiteiten of handelingen al rechtmatig zijn gestart vóór 1 januari 2024, dan zijn de regels ten aanzien van soortbescherming uit paragraaf 2.6.1 van de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant van toepassing.

2. Toetsing effecten ruimtelijke ingreep

2.1 Aangevraagde activiteiten

Een uitgebreide omschrijving van de activiteiten is opgenomen in de aanvraag. De aangevraagde activiteiten gaan over renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden. Deze activiteiten vinden plaats aan diverse woningen in postcodegebied 5251 te Vlijmen, in de gemeente Heusden (zie bijlage 1).

De werkzaamheden omvatten:

- Het aanbrengen of bijvullen van spouwmuurisolatie (waar mogelijk);
- Het vervangen van gevelvoegwerk;
- Het verwijderen van de schoorstenen;
- Het vervangen van kozijnen door kunstofkozijnen met HR++ beglazing;
- Het vervangen van de draaidelen van de ramen
- Het vervangen van de daken;
- Het isoleren van de vloeren (waar mogelijk);
- Het toepassen van zonnepanelen;
- Het verven van de buitenmuren;
- Het installeren van warmtepompen.

Gedurende de werkzaamheden blijven de bestaande gevels en het aanwezige groen in de voor- en achtertuinen van de woningen behouden.

2.2 Onderzoek soorten

Het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten is beschreven in de bij de aanvraag gevoegde rapportage van het aanvullend onderzoek, in hoofdstuk 3 van het activiteitenplan en de aanvullingen van 21 maart 2024.

Als vooronderzoek heeft literatuuronderzoek plaatsgevonden (NDFP/verspreidingsatlassen). Op 6 april 2021 heeft een veldbezoek in het kader van een quickscan naar beschermde soorten plaatsgevonden. Hieruit bleek het plangebied geschikt als nestlocatie voor de huismus en de gierzwaluw en als vaste verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis.

Het aanvullend onderzoek naar de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis heeft plaatsgevonden in 2021. Het aanvullend onderzoek naar de huismus is uitgevoerd conform het Kennisdocument van de Huismus (BIJ12, 2023). Het aanvullend onderzoek naar de gierzwaluw is uitgevoerd conform het kennisdocument van de gierzwaluw (BIJ12, 2023). Het aanvullend onderzoek naar zomer-, kraam- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis is uitgevoerd op basis van het Vleermuisprotocol 2021 (Netwerk Groene Bureaus, 2021).

2.3 Mogelijke effecten op beschermde soorten

De aanvrager geeft aan dat er, verdeeld over de 3 deelgebieden:

- 77 nestlocaties van de huismus;
- 22 nestlocaties van de gierzwaluw;
- 3 zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis;
- 2 zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis;
- 4 paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis;

aanwezig zijn in het plangebied (zie bijlage 2).

Nagenoeg alle huismusnestlocaties bevinden zich onder de dakpannen die de huismussen via de dakgoten kunnen bereiken, zowel aan de voor- als achterzijde van de woningen. 1 enkele huismus is aangetroffen onder een dakpan bij de schoorsteen.

De nestlocaties van de gierzwaluwen bevinden zich aan de onderzides van de dakgoten zowel aan de voor als achterzides van de woningen en onder de kantpannen. 1 nestlocatie is aangetroffen in een nestkast onder de dakgoot.

De gewone dwergvleermuizen zijn in-/uitvliegend waargenomen vanuit de ruimte onder de kantpannen. De locatie van de paarverblijfplaatsen is niet altijd vastgesteld.

Door de werkzaamheden worden de nest- en verblijfplaatsen van de huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis vernield of beschadigd en worden gewone vleermuizen verstoord.

2.4 Alternatievenafweging

Er zijn geen redelijke alternatieven mogelijk die zullen leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee voldoende onderbouwd om een ontheffing voor de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis te verlenen.

Locatie

De verduurzamingswerkzaamheden zijn locatie gebonden aangezien het bestaande woonbezit wordt verduurzaamd. Werkzaamheden kunnen om deze reden niet op een andere locatie worden uitgevoerd omdat de initiatiefnemer de verplichting vanuit de Rijksoverheid heeft om het woonbezit te laten voldoen aan de gestelde energie-eisen.

Inrichting

Verduurzaming is een oplossing waarmee woningen met relatief weinig werkzaamheden en materiaal bewoon- en verhuurbaar blijven. Door middel van renovatie kunnen de woningen voldoende worden opgeknapt en energetisch worden verbeterd, zodat zij zowel op het gebied van binnenhuisklimaat als ook op het gebied van energiebesparing voldoen aan de minimale eisen vanuit de Rijksoverheid. Een alternatief voor renovatie is om de woningen in hun huidige staat te handhaven. Op deze wijze wordt echter niet voldaan aan de gestelde energiebesparings-eisen die door de Rijksoverheid zijn opgelegd. Daarnaast kan in een dergelijk scenario niet worden bijgedragen aan een vermindering in energieverbruik en een reductie in CO₂-uitstoot, wat niet in lijn is met het ondertekende Klimaatakkoord. Tevens kan niet worden gewaarborgd dat het klimaat in de woningen voldoet aan de minimale eisen op het gebied van tocht, kou, vocht en mogelijke gezondheidsrisico's zoals schimmel. Een ander alternatief voor renovatie, is het slopen van de woningen en het realiseren van vervangende nieuwbouw op dezelfde locaties. Maar gezien de druk op de woningmarkt, effecten voor huurders, circulariteit en milieu-afweging (stikstof-uitstoot en afvalstromen) is renovatie een beter alternatief. Daarnaast geldt bij dit scenario echter dat met zekerheid alle oorspronkelijke vaste voortplantings-, rust- en verblijfplaatsen van beschermde soorten verdwijnen. Tevens zullen in deze situatie voor een langere periode geen permanente duurzame alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn voor de aanwezige beschermde soorten.

Ecologisch gezien is het beste alternatief om de werkzaamheden zodanig aan te passen dat beschermde functies van beschermde soorten in de woningen niet worden verstoord, beschadigd of vernield. In plaats van spouwisolatie kan bijvoorbeeld worden gekozen om van binnenuit of van buitenaf te isoleren, de daken kunnen van binnenuit worden geïsoleerd en de ramen kunnen worden vervangen zonder het verwijderen van de kozijnen. Het isoleren binnen in de woningen is echter niet werkbaar omdat de geëiste energiedoelen dan niet behaald worden. Bij interne isolatie van de gevels blijven koudebruggen bestaan bij de wanden die haaks op de buitenmuren staan. Bij van buitenaf isoleren zal een schil rond de gevels worden aangebracht en zal eenzelfde verstoring optreden als bij

de huidige plannen op de beschermde vast rust- en voortplantingsplaatsen. De huidige daken zijn verder in een slechte staat met geregeld kapotte of scheve dakpannen en daarmee voorkomende vocht- en tochtproblemen. Omdat de dakpannen toch vervangen moeten worden, heeft dakisolatie van binnenuit geen meerwaarde in het verminderen van versturende werkzaamheden aan het dak ten opzichte van beschermde functies. Daarnaast geeft de isolatie aan de buitenkant van het dak een hogere isolerende waarde dan de isolatie aan de binnenkant van het dak. In het kader van het aanbrengen van permanente voorzieningen wordt er getracht om de nieuwe permanente voorzieningen zoveel mogelijk in vorm overeen te laten komen met de oorspronkelijk aangetroffen functies. Vanwege het honkvaste karakter van huismus en gierzwaluw worden de permanente voorzieningen zo veel mogelijk aangebracht in de buurt van de oorspronkelijke verblijfplaatsen van deze soorten.

Bij de verduurzamingswerkzaamheden wordt de inrichting van de woonwijk niet veranderd aangezien de gevels intact blijven. Daarnaast blijft het aanwezige groen in de voor- en achtertuinen behouden. Een alternatieve inrichting van het plangebied gedurende en na de werkzaamheden is daarom niet aan de orde.

Werkwijze

Bij renovatie bestaat de mogelijkheid dat locatie gebonden soorten zoals de huismus en gierzwaluw de huidige ruimtelijke invulling met permanente kasten gemakkelijker accepteren dan volledige nieuwbouw. Daarnaast zullen op een kortere termijn weer permanente alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn in de gerenoveerde woningen, omdat renovatie doorgaans een kortere doorlooptijd heeft dan sloop en nieuwbouw. De fasering van de verduurzaming sluit daarnaast aan op een gunstige werkwijze in het kader van ecologie. Op deze manier is er een geleidelijke overgang tussen bebouwing in hun oorspronkelijke staat en verduurzaamde huizen waardoor gewenning van de nieuwe situatie voor beschermde fauna wordt bevorderd.

Planning

Woonveste heeft een afspraak om de verduurzamingsopgave van deze 140 woningen in Vlijmen voor 2028 te realiseren. De planning van de werkzaamheden wordt dusdanig afgestemd op alle aanwezige beschermde soorten dat de effecten van de ingreep op deze soorten zo beperkt mogelijk blijven. Hoewel de planning zoveel mogelijk op basis van ecologische redenen is gebaseerd is deze ook deels planning technisch ingedeeld om aan de afspraak te voldoen. De woningen worden ongeschikt gemaakt in de minst kwetsbare periode voor vleermuizen, na de kraamperiode en voorafgaand aan de winterrustperiode. De dieren zijn tijdens de paarperiode het meest mobiel en flexibel. Vleermuizen zijn in de paarperiode ook het beste in staat een alternatieve verblijfplaats te vinden. In deze periode is de gierzwaluw daarnaast niet meer in Nederland aanwezig en is de broedperiode van huismussen afgelopen. De verblijfplaatsen dienen daarom binnen deze periode tussen 1 september en 1 november voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de winterperiode, ongeschikt te worden gemaakt.

De renovatiewerkzaamheden zullen pas na vrijgave van een deskundige ecooloog beginnen. Binnen de verschillende fases is geprobeerd om met de woonblokken waar gierzwaluwnesten zijn aangetroffen te beginnen. Dit is voornamelijk belangrijk voor de gierzwaluwkolonie aan de Jeroen Boschstraat in deelgebied 9, omdat dit de grootste groep gierzwaluwnesten bij elkaar is in de verschillende deelgebieden. Door deze werkwijze wordt gegarandeerd dat de werkzaamheden aan deze woonblokken met zekerheid zijn afgerond voordat het broedseizoen van de gierzwaluw weer begint. Versturende werkzaamheden zijn voor die tijd bij dit woonblok niet meer aan de orde. Ook zullen de permanente voorzieningen op dat moment gerealiseerd en functioneel zijn. Aan de woonblokken waar tijdens het broedseizoen gewerkt wordt, worden nesten voor het starten van het broedseizoen ongeschikt gemaakt en zullen alternatieve permanente nestkasten tijdig gerealiseerd worden. Na afronding van de werkzaamheden zullen er ook permanente nestkasten in de nieuwe situatie gerealiseerd worden.

2.5 Belang van de aanvraag

In de aanvraag zijn de belangen voldoende onderbouwd om een ontheffing voor de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis te verlenen.

De ontheffing voor de huismus en de gierzwaluw is gevraagd op grond van het belang 'in het belang van de volksgezondheid' zoals genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b, van de Wnb. De ontheffing voor de gewone dwergvleermuis is gevraagd op grond van het belang 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, van de Wnb.

Onderbouwing wettelijk belang Vogelrichtlijn

De woningen variëren op dit moment van energielabel D tot en met G en zouden middels de geplande renovatie het energielabel A+++ krijgen volgens de isolatiestandaard. De beperkte isolatie, grote temperatuurverschillen, lokale tocht en onvoldoende ventilatie leidt tot vocht in de woningen, waardoor condensatie en schimmelvorming ontstaat. Dit zorgt voor een verslechtering van het binnenklimaat van de woningen voor bewoners. Een dergelijke situatie is niet duurzaam en niet bevorderlijk voor de gezondheid van de bewoners. Uit onderzoek van het RIVM blijkt dat vocht- en schimmelproblemen vooral voorkomen in woningen gebouwd voor 1992 (Ginkel et al., 2012, GGD-richtlijn medische milieukunde). De woningen op de onderzoek locatie vallen onder deze categorie, waardoor dergelijke vocht-, tocht- en schimmelproblemen aan de orde kunnen zijn in de woningen. In geval deze (gezondheid) problemen op dit moment nog niet in de woningen aan de orde zijn, is preventief handelen met oog op onoverkoombare risico's in belang van de bewoners essentieel. De kans op deze risico's wordt met de jaren alsmaar groter door slijtage en gebruik van de woningen. Een gebrekkig binnenklimaat van de woningen kan resulteren in klachten in de vorm van kou, tocht, vocht en schimmel, met de bijbehorende veiligheids- en gezondheidsrisico's. Er bestaat een verband tussen de aanwezigheid van vocht en schimmel in een woning en een verhoogd voorkomen van symptomen zoals astma, bronchitis, chronische verkoudheid en reumatische aandoeningen (bron: <https://www.milieucentraal.nl/energiebesparen/ventilatie/woning-ventileren/>). Volgens onderzoek van het RIVM in 2015, zijn er aanwijzingen voor samenhang tussen vocht in een woning en astma, klachten van luchtwegen, hoesten, piepende ademhaling, benauwdheid en infecties aan de luchtwegen bij kinderen (RIVM, 2015, Vragen en antwoorden Vocht en Schimmels in woningen). Naast dat de gezondheid en welzijn van burgers prioriteit heeft, is een gebrekkig binnenklimaat niet in lijn met de Nationale aanpak Milieu en Gezondheid van de overheid. Door de verduurzamingswerkzaamheden worden de technische staat, isolatie en het binnenklimaat van de woningen verbeterd en wordt de luchtvochtigheid met bijkomende gevolgen lager. Verder worden de woningen door de renovatie energiezuiniger, met een afname in de uitstoot van CO₂ als gevolg.

Deze ontwikkeling is nodig in het kader van de afspraken die zijn gemaakt en de energiebesparingseisen die het Rijk hierdoor heeft opgelegd om de klimaatdoelstellingen te behalen. Het tegengaan van klimaatverandering levert op zijn eigen manier ook weer een bijdrage aan de verbetering van de volksgezondheid.

Onderbouwing wettelijk belang Habitatrichtlijn

Tijdens het Klimaatakkoord van Parijs is afgesproken dat maatregelen noodzakelijk zijn om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Het Rijk heeft daarom aan woningcorporaties de energiebesparingseis opgelegd om alle huurwoningen vóór 2021 te voorzien van gemiddeld minimaal energielabel B, en vanaf 2030 gemiddeld minimaal energielabel A. Daarnaast heeft de initiatiefnemer samen met de landelijke organisatie voor woningcorporaties (Aedes) als maatschappelijke doelstelling om het gehele woningbezit vóór 2050 CO₂-neutraal te maken. Hierdoor geldt dat in een hoog tempo huurwoningen zo efficiënt en goed mogelijk gerenoveerd en verduurzaamd moeten worden. Een belangrijk punt van grootschalige woningrenovatie is het

terugdringen van het energieverbruik door betere isolatie. Daarom is de initiatiefnemer voornemens om aan de door het Rijk gestelde energiebesparingseis te voldoen door onder andere de spouwmuren en daken te isoleren, en door hang- en sluitwerk te vervangen. Bovenstaande maatregelen dragen bij aan een sterke vermindering van het energieverbruik per woning, waarmee de uitstoot van CO₂ wordt gereduceerd. De werkzaamheden dienen daarmee een groot maatschappelijk belang.

2.6 Maatregelen

In het activiteitenplan (hoofdstuk 6 en 7) en de aanvullende gegevens van 21 maart 2024 is beschreven welke maatregelen worden genomen om de effecten voor de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk te voorkomen.

In grote lijnen gaat het om de volgende maatregelen:

Alternatieve verblijfplaatsen huismus

- Voor het compenseren van de nesten worden er tijdelijke permanente huismusvoorzieningen gerealiseerd.
- Voor de 77 nestlocaties die verloren gaan worden uiteindelijk minimaal 154 permanente nestkasten teruggebracht.
- Er wordt getracht zoveel mogelijk gebruik te maken van permanent aangebrachte kasten in eerdere fases van het plan om voor voldoende uitwijkmogelijkheden te zorgen gedurende de werkzaamheden.
- Wanneer het aanbrengen van tijdelijke kasten van toepassing is, dan worden deze aangebracht aan woningen waar geen beschermde soorten zijn aangetroffen en aan woningen die buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden liggen.
- Er zijn 36 tijdelijke kasten van type HMT2 op 15 maart 2024 geplaatst (zie bijlage 3).
- De tijdelijke nestkasten zullen na afronding van de werkzaamheden blijven hangen, tenzij deze gepositioneerd zijn boven een (voor)deur van één van de woningen.
- Daarnaast worden in fase 0, 54 kasten van type HMP2 ingebouwd.
- De overige permanente kasten zullen van type HMP2 zijn en worden (in fases) geplaatst op de locaties zoals aangegeven in bijlage 3.
- De kasten worden geplaatst onder de dakgoten en bij de kopgevels.
- De kasten worden 3 maanden voor aanvang van de werkzaamheden binnen een straal van 200 meter van de originele locaties gerealiseerd.
- De kasten worden geplaatst conform de eisen zoals gesteld in het Kennisdocument van de Huismus (BIJ12, 2023).

Alternatieve verblijfplaatsen gierzwaluw

- Voor de 22 nestlocaties die verloren gaan worden uiteindelijk 97 permanente nestkasten teruggebracht.
- Tijdens de werkzaamheden zullen er 3 gierzwaluwnesten zijn die tijdens het broedseizoen van 2025 niet beschikbaar zullen zijn. Voor deze nesten zullen in fase 0, 10 permanente nestkasten van type GZP2 worden ingebouwd ten oosten van de projectlocatie. Deze kasten zullen dienen als tijdelijke compensatie voor fase 1 en zijn uiterlijk 31 december 2024 gereed. Nadat de werkzaamheden zijn afgerond blijven deze kasten aanwezig.
- De overige alternatieve nestlocaties worden direct op de huidige locatie en omliggende woningen permanent ingebouwd in de periode dat de gierzwaluwen niet in Nederland zijn.
- De nestplaatsen worden zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke nestlocaties gerealiseerd.
- De permanente kasten zullen van type GZP2 zijn en worden (in fases) geplaatst op de locaties zoals aangegeven in bijlage 3.

- De nieuwe nestlocaties zullen voor het terugkeren van de gierzwaluwen (uiterlijk 15 april) beschikbaar zijn. Op 15 maart 2026 zijn de alternatieve voorzieningen geplaatst.
- De kasten worden geplaatst onder de dakgoten en bij de kopgevels.
- Er worden lokinstallaties ingezet van het type LK1 of vergelijkbaar om de ingebruikname van de nieuwe nestkasten te versnellen.
- De kasten worden geplaatst conform de eisen zoals gesteld in het Kennisdocument van de Gierzwaluw (BIJ12, 2023)

Alternatieve verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis

- Er wordt getracht zoveel mogelijk gebruik te maken van permanent aangebrachte kasten in eerdere fases van het plan om voor voldoende uitwijkmogelijkheden te zorgen gedurende de werkzaamheden.
- Wanneer het aanbrengen van tijdelijke kasten van toepassing is, dan worden deze aangebracht aan woningen waar geen beschermde soorten zijn aangetroffen en aan woningen die buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden liggen.
- De alternatieve verblijfplaatsen worden binnen een straal van 200 meter van de originele verblijfplaatsen gerealiseerd.
- Bij het plaatsen van de tijdelijke verblijfplaatsen zal geprobeerd worden om deze verschillende kwaliteiten te laten bevatten door ze op verschillende locaties, hoogtes en in verschillende windrichtingen te plaatsen.
- Bij het starten van de werkzaamheden wordt er bij compensatie ten behoeve van een zomerverblijfplaats rekening gehouden met een gewenningsperiode van minimaal 3 maanden in het actieve seizoen van de gewone dwergvleermuis.
- Bij het starten van de werkzaamheden wordt er bij de compensatie ten behoeve van een paarverblijfplaats rekening gehouden met een gewenningsperiode van minimaal 6 maanden.
- Er zijn 26 tijdelijke kasten van type 29 VMT1(a) op 15 maart 2024 geplaatst (zie bijlage 3).
- Tevens worden voorafgaand aan de werkzaamheden ten oosten van de onderzoekslocatie ook 8 permanente verblijfplaatsen voor vleermuizen gerealiseerd.
- Er zullen in de permanente situatie binnen het plangebied 19 zomer- en paarverblijfplaatsen worden gerealiseerd en deze worden (in fases) geplaatst op de locaties zoals aangegeven in bijlage 3.
- De permanente alternatieve zomer- en paarverblijfplaatsen zullen bestaan uit geschakelde kasten van type VMPM1(u). Een voorziening zal bestaan uit 3 kasten in de lengte geschakeld en 2 kasten in de hoogte geschakeld. Op deze manier ontstaan er kasten met 1 entreesteen en een totale grootte van 97,4 cm (h) x 66 cm (b) x 5,5 cm (d).
- Er zullen 4 permanente kraamverblijfplaatsen worden gerealiseerd. De permanente kraamverblijfplaatsen zullen bestaan uit geschakelde kasten van type VMPM3 (deze zijn 1 laag dieper in vergelijking tot de zomer- en paarkasten). Ook deze voorzieningen zullen 3 kasten breed en 2 kasten hoog worden geschakeld.
- De kasten worden geplaatst conform de eisen zoals gesteld in het Kennisdocument van de Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017).

Ongeschikt maken

- Voorafgaand aan de werkzaamheden en na het doorlopen van de juiste gewenningsperiodes wordt de projectlocatie ongeschikt gemaakt voor de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis.
- In de periode van 15 september tot 1 november 2024 worden de woningen van fase 1 ongeschikt gemaakt.
- In de periode van 15 september tot 1 november 2025 worden de woningen van fase 2, 3 en 4 ongeschikt gemaakt. Hierbij worden de woningen van fase 2 als eerste ongeschikt gemaakt, zodat vanaf 1 oktober 2025 de werkzaamheden in fase 2 kunnen starten.

- De uiterlijke periode voor het ongeschikt maken betreft 15 oktober. Op deze manier wordt er ruimte overgehouden voor een controleronde en mogelijke aanpassingen van ongeschiktheidsmaatregelen indien indicaties van verblijfplaatsen uit de controlerondes naar voren komen.
- Het ongeschikt maken vindt plaats in de minst kwetsbare periode voor vleermuizen, na de kraamperiode en voorafgaand aan de winterrustperiode. Daarnaast is in de benoemde periode de gierzwaluw niet meer in Nederland aanwezig en is de broedperiode van huismussen afgelopen.
- Het ongeschikt maken voor de huismus en de gierzwaluw zal plaatsvinden door het aanbrengen van borstels en rugvulling. Voorafgaand aan het plaatsen van de borstels worden de dakpannen opgelicht en kunnen eventueel aanwezige huismussen wegvliegen.
- De borstels worden strak onder de eerste rij dakpannen aangebracht aan weerszijden van alle woonblokken. Daarnaast worden de borstels geplaatst bij ruimtes tussen de dakrand en de rolluiken.
- Het ongeschikt maken voor vleermuizen wordt gedaan door alle potentiële invliegopeningen ongeschikt te maken middels het aanbrengen van exclusion flaps en het oplichten en indien nodig dichtzetten van loodslabben. Indien de spouwmuur doorlopend is met meerdere open stootvoegen wordt om de 2 meter een exclusion flap geplaatst en worden in de tussenliggende open stootvoegen schuimrubber geplaatst.
- Wanneer er geen werkzaamheden worden uitgevoerd aan aangrenzende woningen wordt tevens gebruik gemaakt van spouwborstels. Dit wordt gedaan om te voorkomen dat vleermuizen alsnog via aangrenzende woningen in de te renoveren/verduurzamen woningen terecht komen.
- Het ongeschikt maken zal plaatsvinden bij een avondtemperatuur van 10 graden.
- Het ongeschikt maken zal plaatsvinden onder begeleiding van een deskundig ecooloog. De te hanteren richtlijnen voor het ongeschikt maken zullen in meer detail worden beschreven in een op maat gemaakt ecologisch werkprotocol.

Controleronde

- Na het ongeschikt maken zal een controle uitgevoerd worden door een ter zake kundige ecooloog om te verzekeren dat het ongeschikt maken van de ruimtes gelukt is en er geen huismussen en gierzwaluwen meer in de bebouwing kunnen komen.
- Na het ongeschikt maken voor de gewone dwergvleermuis zal een controleronde uitgevoerd worden. Hierbij wordt met behulp van batdetectors tijdens het uitvliegmoment gecontroleerd of er bij de bekende verblijfplaatsen en de directe omgeving daarvan uitvliegende vleermuizen aanwezig zijn.
- Indien noodzakelijk worden door de ecologisch deskundige, op basis van de controlerondes, aanvullende maatregelen voorgesteld.
- De renovatiewerkzaamheden zullen pas na vrijgave van een deskundige ecooloog beginnen.

De verdeling van de fasering van de werkzaamheden is weergegeven in bijlage 1 en de locaties van de voorzieningen zijn weergegeven in bijlage 3.

2.7 Voorschriften

Wij nemen in aanvulling op voorgestelde maatregelen de volgende voorschriften op om de staat van instandhouding te kunnen borgen voor de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis:

Algemene voorschriften

1. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden aanvangen bekend is, maar uiterlijk 2 weken voor de start van de activiteiten, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar ons op te sturen. Met werkzaamheden en/of activiteiten worden alle handelingen bedoeld die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken van de verblijfplaatsen.
2. De ontheffinghouder dient onmiddellijk contact met ons op te nemen via info@odbn.nl, als bij het uitvoeren van de activiteiten andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen, of andere activiteiten als bedoeld in onderdeel I en II van het besluit noodzakelijk zijn.
3. Dit besluit kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van de aan dit besluit verbonden voorschriften.
4. Deze genoemde (rechts)personen dienen op de hoogte te zijn van de inhoud en het doel van dit besluit en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van dit besluit op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op eerste verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar.
6. De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de hier genoemde voorschriften, de activiteiten (inclusief alle maatregelen die er voor de soorten worden genomen) uit te voeren zoals beschreven in de aanvraag en het activiteitenplan (hoofdstuk 6 en 7) en de aanvullende gegevens van 21 maart 2024.
7. De activiteiten en hier genoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige¹ (hierna: ecooloog) op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
8. Alle handelingen en bevindingen dienen door de ecooloog te worden bijgehouden in een logboek. Met handelingen worden alle handelingen bedoeld die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken, uitvoeren van de controleronde en het plaatsen van de tijdelijke en permanente voorzieningen. Ook dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Dit logboek dient op eerste verzoek van een toezichthouder te worden gegeven.
9. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen op basis van de aanvraag en de hier genoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de initiatieflocatie, dienen voor het uitvoeren van de werkzaamheden, van de inhoud van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden en dienen dit aantoonbaar na te leven. Dit ecologisch werkprotocol dient ter informatie aan ons te worden toegezonden, uiterlijk 2 weken voor de start van de werkzaamheden. Mail het ecologisch werkprotocol naar info@odbn.nl, onder vermelding van het zaaknummer.
10. Zodra alle handelingen en activiteiten zijn uitgevoerd die betrekking hebben op de beschermde soorten opgenomen in de ontheffing, dient de afronding van de werkzaamheden bij ons te worden gemeld. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de gerealiseerde permanente voorzieningen, het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen en de inrichting van het plangebied. Dit dient u te doen door het logboek naar ons op te sturen via info@odbn.nl, onder vermelding van het zaaknummer.

De algemene voorschriften zijn opgenomen voor een correcte toepassing en naleving van de ontheffing door de ontheffinghouder en gemachtigde(n).

¹ Wat wij hieronder verstaan staat in de toelichting op het aanvraagformulier:
https://www.brabant.nl/applicaties/producten/beschermde_dieren_en_planten_6553

Specifieke voorschriften

Alternatieve verblijfplaatsen

11. Voor de gierzwaluw en de huismus geldt dat de alternatieve nestvoorzieningen tussen 09:00 en 19:00 uur in de schaduw moeten zijn, tenzij ze op een noord- of oostgevel zijn geplaatst.

Dit voorschrift wordt opgenomen om oververhitting van de kasten en daardoor een negatief effect op het broedsucces en het doden van individuen te voorkomen.

12. In het logboek dient met behulp van tekst en foto's te worden vastgelegd wat de locaties zijn van de inbouwvoorzieningen en hoe deze eruit komen te zien.

Dit voorschrift wordt opgenomen om te kunnen controleren of de inbouwvoorzieningen op de juiste wijze zijn gerealiseerd.

Ongeschikt maken

13. Wanneer een opening, zoals een loodslab, direct permanent wordt dichtgezet, dient gecontroleerd te worden dat vleermuizen via een exclusion voorziening de ruimte kunnen verlaten. Wanneer dit niet zeker is, dient de opening te worden afgesloten middels een exclusion voorziening. In het ecologisch werkprotocol moet worden vastgelegd op welke wijze gecontroleerd is of een ruimte ook via een andere uitvliegopening te verlaten is.

Dit voorschrift wordt opgenomen om te borgen dat de vleermuizen hun verblijfplaats altijd kunnen verlaten via een exclusion voorziening nadat de verblijfplaatsen ontoegankelijk zijn gemaakt.

14. Op het moment van ongeschikt maken en de 3 daaropvolgende nachten moeten de weersomstandigheden tijdens de eerste 2 uur na zonsondergang overeenkomen met de eisen die het vleermuisprotocol stelt voor de weersomstandigheden tijdens het onderzoek doen naar zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat de vleermuizen daadwerkelijk zullen uitvliegen na het ongeschikt maken en om te borgen dat ze onder gunstige weersomstandigheden een andere verblijfplaats kunnen zoeken.

Controlerende

15. Tussen het ongeschikt maken en de controlerende dienen ten minste 3 dagen te zitten, zodat de vleermuizen de tijd hebben de verblijfplaats te verlaten.
16. De controlerende dient plaats te vinden conform de eisen die het dan geldende vleermuisprotocol stelt aan het onderzoek naar zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Concreet gaat het om de start- en eindtijd, de onderzoeksperiode, de minimale temperatuur en de maximale windkracht tijdens de controlerende.
17. Tijdens de gehele controlerende moet het droog zijn.
18. Er kan pas gestart worden met de werkzaamheden na expliciete toestemming van de ecooloog.
19. In het logboek dient te worden vastgelegd op welke wijze de controlerende is uitgevoerd en wat de resultaten van de controlerende waren. De datum, de tijd, het aantal onderzoekers en de weersomstandigheden tijdens de controlerende dienen in het logboek beschreven te staan.
20. In het logboek dient te worden opgenomen wanneer de bebouwing vrij is verklaard van beschermde soorten.

De bovenstaande voorschriften zijn opgenomen om te voorkomen dat het gebouw onterecht vleermuisvrij wordt verklaard en dat er nog vleermuizen aanwezig zijn in de bebouwing ten tijde van de werkzaamheden.

Werkwijze

21. Indien tijdens de werkzaamheden (niet zijnde ongeschikt maken) toch beschermde soorten worden aangetroffen, dient het werk direct stopgezet te worden. Vervolgens dient de ecooloog geraadpleegd te worden om een plan op te stellen hoe hiermee wordt omgegaan. De werkzaamheden mogen pas hervat worden als de beschermde soorten uit de bebouwing verdwenen zijn. In het logboek dient te worden vastgelegd hoe er wordt omgegaan met de aanwezig soort.

Dit voorschrift is opgenomen om te voorkomen dat individuele vleermuizen verwond of gedood worden door het uitvoeren van de beoogde werkzaamheden.

Verwijderen tijdelijke voorzieningen

22. De tijdelijke voorzieningen dienen in stand te worden gehouden totdat de permanente voorzieningen gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening dient te worden gehouden met de gewenningsperiodes conform de betreffende Kennisdocumenten en aangetroffen functies.
23. Het eventueel verwijderen van de tijdelijke voorzieningen vindt plaats buiten de meest kwetsbare periodes.
24. Vóór het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen dient gecontroleerd te worden of de voorziening 'leeg' is. De voorzieningen mogen alleen verwijderd worden op het moment dat er geen individuen in aanwezig zijn.
25. Het verwijderen van tijdelijke voorzieningen mag slechts plaatsvinden binnen de ontheffingsperiode. Indien een tijdelijke voorziening buiten de ontheffingsperiode verwijderd wordt, zal onderzoek uitgevoerd moeten worden naar de functionaliteit van de verblijfplaats. Als uit onderzoek blijkt dat de voorziening in gebruik is of is geweest, kan het verwijderen van de voorziening enkel plaatsvinden met een aanvullende ontheffing.

Bovenstaande voorschriften zijn opgenomen om te voorkomen dat de tijdelijke voorzieningen te vroeg worden verwijderd en/of worden verwijderd op een moment dat het vleermuizen verstoord.

Door het nemen van maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de staat van instandhouding van de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis niet in het geding, door het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden.

3. Conclusie

De gevraagde ontheffing wordt voor de huismus, de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis en beschreven activiteiten verleend. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

BIJLAGE 1. OVERZICHTSTEKENING VAN DE PLANLOCATIE EN PLANNING WERKZAAMHEDEN

Figuur 1. Locatie van de te renoveren woningen, verdeeld over 3 deelgebieden: 8, 9 en 10. De activiteiten vinden plaats aan omliggende woningen.

De adressen van de te renoveren woningen binnen het plangebied betreffen:

Deelgebied 8:

Theodoor van Thuldenstraat 2 t/m 8 (enkel de even huisnummers)
Jeroen Boschstraat 6, 10 t/m 20 (enkel de even huisnummers), 26, 28 en 32
Gerard van Spaendonckstraat 3
Vincent van Goghstraat 11 t/m 23 (enkel de oneven huisnummers)

Deelgebied 9:

Frans Halsstraat 2 t/m 40 (enkel de even huisnummers)
Paulus Potterstraat 2 t/m 32 (enkel de even huisnummers)
Jan Tooropstraat 1 t/m 13 (enkel de oneven huisnummers), 17, 19 en 23
Jan Steenstraat 2b t/m 16 (enkel de even huisnummers)

Deelgebied 10:

Vondelstraat 2 t/m 16, 22 t/m 38 en 42 t/m 52 (enkel de even huisnummers)
Nicolaas Beetsstraat 3 t/m 33 (enkel de oneven huisnummers)
Potgieterstraat 18, 22 t/m 26 (enkel de even huisnummers) en 30
Beneluxlaan 3 t/m 9 (enkel de oneven huisnummers) en 15
Tollensstraat 1 t/m 5 en 9 t/m 13 (enkel de oneven huisnummers)
Brederostraat 14 t/m 32 (enkel de even huisnummers)

Figuur 2. Verdeling van de fasering van de werkzaamheden.

2024		2025										2026							
Augustus	September	Oktober	November	December	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December	Januari	Februari	Maart
Fase 0																			
	*																		
								Fase 1											
													**						
														Fase 2					
															Fase 3				
																Fase 4			

* Natuurvrij maken fase 1

** Natuurvrij maken fase 2, 3 en 4

Figuur 3. Periode van uitvoering van de werkzaamheden in de verschillende fases.

BIJLAGE 2. LOCATIES VAN DE AANGETROFFEN VERBLIJFPLAATSEN

Straatnaam	Verstorende werkzaamheden	Aangetroffen nesten of verblijfplaatsen	Locatie broedgelegenheid of verblijfplaatsen
Gerard van Spaendonckstraat 7	Verduurzamingswerkzaamheden	1 nest gierwaluw	Onderzijde dakgoot achterzijde
Jeroen Boschstraat 20	idem	4 nesten gierwaluw	2x Onderzijde dakgoot voorzijde 2x Onderzijde dakgoot achterzijde
Jeroen Boschstraat 18	idem	1 nest gierwaluw	Onderzijde dakgoot voorzijde
Jeroen Boschstraat 16	idem	1 nest gierwaluw	Onderzijde dakgoot voorzijde
Jeroen Boschstraat 14	idem	1 nest gierwaluw	Onderzijde dakgoot voorzijde
Jeroen Boschstraat 12	idem	1 nest gierwaluw	Onderzijde dakgoot voorzijde
Jeroen Boschstraat 10	idem	2 nesten gierwaluw	1x Onderzijde dakgoot voorzijde 1x Onderzijde dakgoot achterzijde
Vincent van Goghstraat 11	idem	1 zomerverblijfplaats gewone dwergvleermuis	Kantpan
Gerard van Spaendonckstraat 3, 7, 9	idem	1 paarterritorium gewone dwergvleermuis	Onbekend

Figuur 4. Overzicht van de aangetroffen verblijfplaatsen in deelgebied 8.

Figuur 5. Overzicht van de aangetroffen nestlocaties van de huismus en gierzwaluw in deelgebied 8.

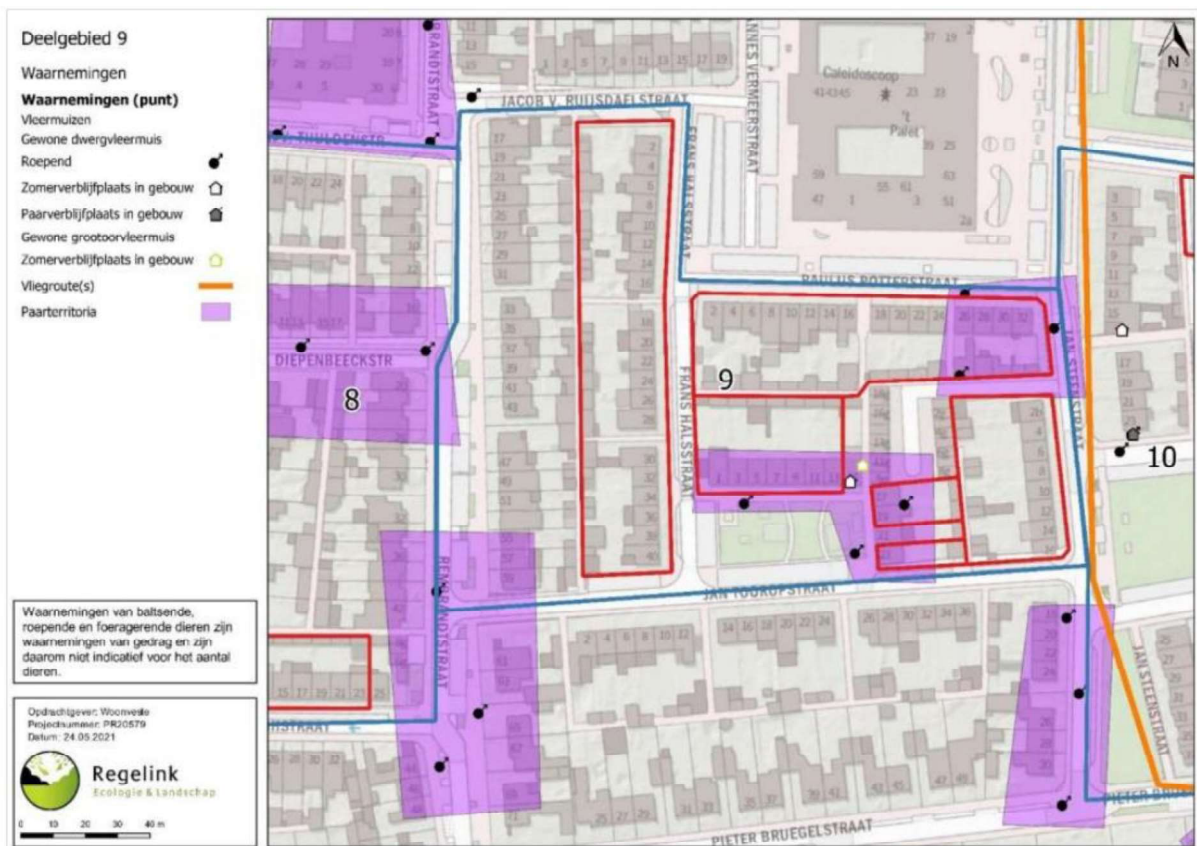
Figuur 6. Overzicht van de aangetroffen verblijfplaatsen en territoria van de gewone dwergvleermuis in deelgebied 8.

Straatnaam	Verstorende werkzaamheden	Aangetroffen nesten of verblijfplaatsen	Locatie broedgelegenheid of verblijfplaatsen
Frans Halsstraat 16	Verduurzamingswerkzaamheden	1 nest gierwaluw	Onderkant dakgoot voorzijde
Frans Halsstraat 18	idem	1 nest gierwaluw	Onderkant dakgoot voorzijde
Frans Halsstraat 22	idem	1 nest huismus	Via dakgoot voorzijde
Frans Halsstraat 24	idem	1 nest huismus	Via dakgoot voorzijde
Frans Halsstraat 32	idem	1 nest huismus	Via dakgoot voorzijde
Frans Halsstraat 40	idem	1 nest gierwaluw	Onderkant dakgoot voorzijde
Paulus Potterstraat 2	idem	1 nest spreeuw	Dakpan bij schoorsteen
Paulus Potterstraat 4	idem	1 nest huismus	Via dakgoot achterzijde
Paulus Potterstraat 6	idem	1 nest huismus	Via dakgoot achterzijde
Paulus Potterstraat 8	idem	1 nest huismus	Via dakgoot achterzijde
Paulus Potterstraat 10	idem	1 nest huismus	Via dakgoot achterzijde
Paulus Potterstraat 12	idem	1 nest spreeuw	Dakpan bij schoorsteen
Paulus Potterstraat 14	idem	2 nesten huismus	Via dakgoot achterzijde
Paulus Potterstraat 16	idem	1 nest huismus	Via dakgoot achterzijde
Paulus Potterstraat 16	idem	1 nest gierwaluw	Kantpan achterzijde
Paulus Potterstraat 18	idem	2 nesten huismus	Via dakgoot achterzijde
Paulus Potterstraat 18	idem	1 nest gierwaluw	Onderkant dakgoot achterzijde
Paulus Potterstraat 20	idem	1 nest huismus	Via dakgoot achterzijde
Paulus Potterstraat 22	idem	1 nest huismus	Via dakgoot achterzijde
Paulus Potterstraat 24	idem	2 nesten huismus	Via dakgoot achterzijde
Jan Steenstraat 2b	idem	1 nest gierwaluw	Onderkant dakgoot voorzijde
Jan Tooropstraat 1	idem	2 nesten gierwaluw	Kantpan en onderkant dakgoot voorzijde
Jan Tooropstraat 3	idem	2 nesten huismus	Via dakgoot voor-/ achterzijde
Jan Tooropstraat 5	idem	2 nesten huismus	Via dakgoot voor-/ achterzijde
Jan Tooropstraat 7	idem	2 nesten huismus	Via dakgoot voor-/ achterzijde
Jan Tooropstraat 9	idem	3 nesten huismus	Via dakgoot voor-/ achterzijde
Jan Tooropstraat 11	idem	2 nesten huismus	Via dakgoot voor-/ achterzijde
Jan Tooropstraat 13	idem	3 nesten huismus	Via dakgoot voor-/ achterzijde
Jan Tooropstraat 17	idem	2 nesten huismus	Via dakgoot achterzijde
Jan Tooropstraat 17	idem	1 nest gierwaluw	Onderkant dakgoot voorzijde
Jan Tooropstraat 19	idem	1 nest huismus	Via dakgoot achterzijde
Jan Tooropstraat 1 – 23	idem	1 paarterritorium	Onbekend
Paulus Potterstraat 26 - 32	idem	1 paarterritorium	Onbekend

Figuur 7. Overzicht van de aangetroffen verblijfplaatsen in deelgebied 9.

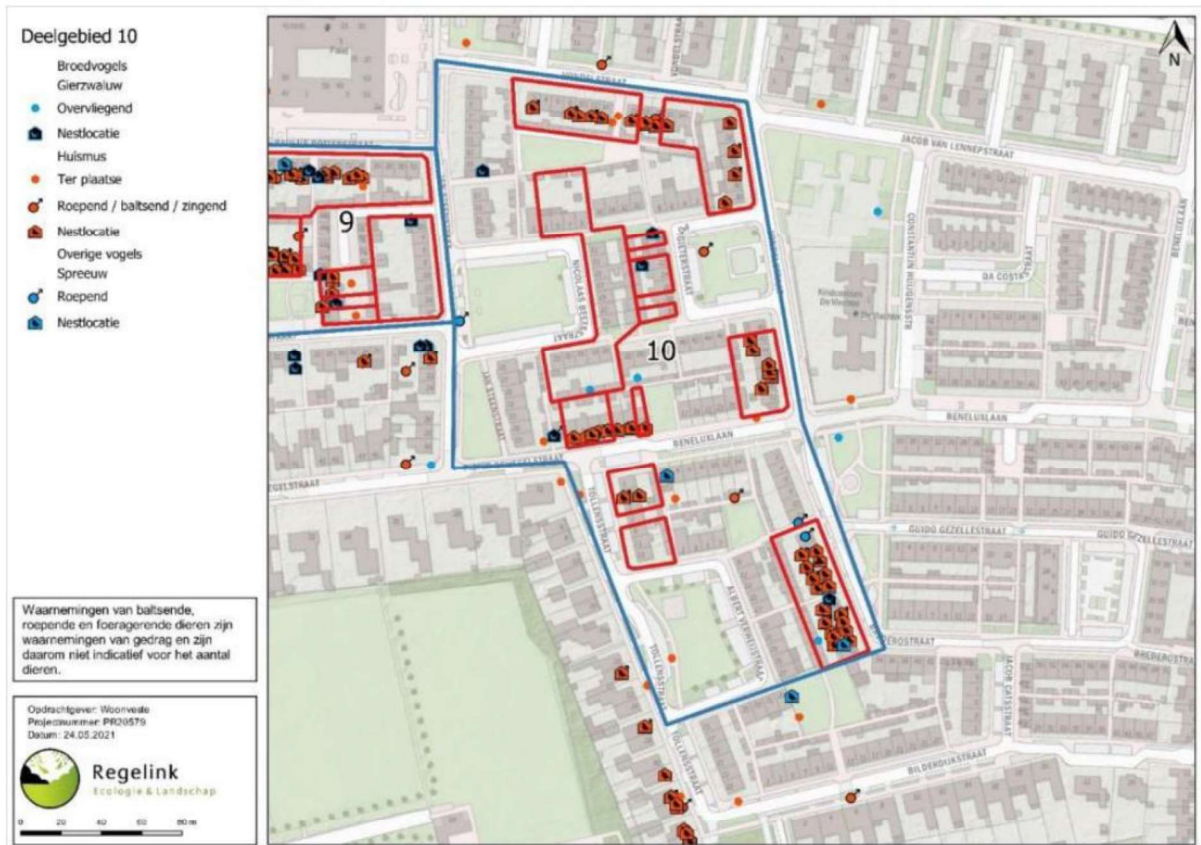
Figuur 8. Overzicht van de aangetroffen nestlocaties van de huismus en gierzwaluw in deelgebied 9.

Figuur 9. Overzicht van de aangetroffen verblijfplaatsen en territoria van de gewone dwergvleermuis in deelgebied 9.

Straatnaam	Verstorende werkzaamheden	Aangetroffen nesten of verblijfplaatsen	Locatie broedgelegenheid of verblijfplaatsen
Vondelstraat 2	Verduurzamings-werkzaamheden	1 nest huismus	Via dakgoot achterzijde
Vondelstraat 8	idem	1 nest huismus	Via dakgoot achterzijde
Vondelstraat 10	idem	1 nest huismus	Via dakgoot achterzijde
Vondelstraat 12	idem	1 nest huismus	Via dakgoot achterzijde
Vondelstraat 14	idem	1 nest huismus	Via dakgoot achterzijde
Vondelstraat 16	idem	1 nest huismus	Via dakgoot achterzijde
Vondelstraat 22	idem	1 nest huismus	Via dakgoot achterzijde
Vondelstraat 26	idem	1 nest huismus	Via dakgoot voorzijde
Vondelstraat 30	idem	1 nest huismus	Via dakgoot voorzijde
Vondelstraat 34	idem	1 nest huismus	Via dakgoot voorzijde
Vondelstraat 38	idem	1 nest huismus	Via dakgoot achterzijde
Vondelstraat 42	idem	1 nest huismus	Via dakgoot achterzijde
Vondelstraat 44	idem	1 nest huismus	Via dakgoot achterzijde
Vondelstraat 46	idem	1 nest huismus	Via dakgoot voorzijde
Vondelstraat 48	idem	2 nesten huismus	Via dakgoot voorzijde
Vondelstraat 50	idem	1 nest huismus	Via dakgoot achterzijde
Potgieterstraat 18	idem	1 nest gierzwaluw	Kantpan achterzijde
Potgieterstraat 22	idem	1 nest gierzwaluw	Nestkast onder dakgoot
Beneluxlaan 3	idem	1 nest huismus	Via dakgoot voorzijde
Beneluxlaan 5	idem	1 nest huismus	Via dakgoot voorzijde
Beneluxlaan 7	idem	2 nesten huismus	Via dakgoot voorzijde
Beneluxlaan 9	idem	1 nest huismus	Via dakgoot voorzijde
Beneluxlaan 15	idem	1 nest huismus	Via dakgoot voorzijde
Tollenstraat 3	idem	2 nesten huismus	Via dakgoot voor-/ achterzijde
Brederostraat 14	idem	1 nest spreeuw	Dakpan bij schoorsteen
Brederostraat 16	idem	2 nesten huismus	Via dakgoot voor-/ achterzijde
Brederostraat 18	idem	2 nesten huismus	Via dakgoot achterzijde en dakpan nabij schoorsteen
Brederostraat 18	idem	1 nest spreeuw	Via dakgoot voorzijde
Brederostraat 20	idem	2 nesten huismus	Via dakgoot voor-/ achterzijde
Brederostraat 22	idem	2 nesten huismus	Via dakgoot achterzijde
Brederostraat 22	idem	1 nest spreeuw	Kantpan voorzijde
Brederostraat 24	idem	2 nesten huismus	Via dakgoot achterzijde
Brederostraat 24	idem	1 nest gierzwaluw	Kantpan voorzijde
Brederostraat 26	idem	2 nesten huismus	Via dakgoot voor-/ achterzijde
Brederostraat 28	idem	3 nesten huismus	Via dakgoot voor-/ achterzijde
Brederostraat 30	idem	2 nesten huismus	Via dakgoot voor-/ achterzijde
Brederostraat 30	idem	1 nest spreeuw	Dakpan bij schoorsteen
Vondelstraat 26	idem	1 combi zomer-/ paar-verblijfplaats	Kantpan
Nicolaas Beetsstraat 25	idem	1 combi zomer-/ paar-verblijfplaats	Kantpan
Beneluxlaan 15	idem	1 zomerverblijfplaats	Kantpan
Brederostraat 24	idem	1 zomerverblijfplaats	Kantpan
Beneluxlaan 3 – 15, Tollenstraat 1 - 5	idem	1 paarterritorium	Onbekend

Figuur 10. Overzicht van de aangetroffen verblijfplaatsen in deelgebied 10.

Figuur 11. Overzicht van de aangetroffen nestlocaties van de huismus en gierzwaluw in deelgebied 10.

Figuur 12. Overzicht van de aangetroffen verblijfplaatsen en territoria van de gewone dwergvleermuis in deelgebied 10.

BIJLAGE 3. LOCATIE VAN DE TIJDELIJKE EN PERMANENTE MAATREGELEEN

Adres	Tijdelijke mitigatie
Jacob van Lennepstraat 2 en 2H Vondelstraat 31 en 43	16x Unitura HMT2
Jan Tooropstraat 8 t/m 30 (even)	20x Unitura HMT2
Jan Tooropstraat 2 en 36	4x Unitura VLT1a
Gymzaal Caleidoscoop Jan Steenstraat	17x Unitura VLT1a
Vincent van Goghstraat 8, 16 en 18 De Hoogstraat 25 Rembrandstraat 53 Pieter Bruegelstraat 17	8x VLT1a

Figuur 13. Locaties van de tijdelijke voorzieningen, geplaatst op 15 maart 2024.

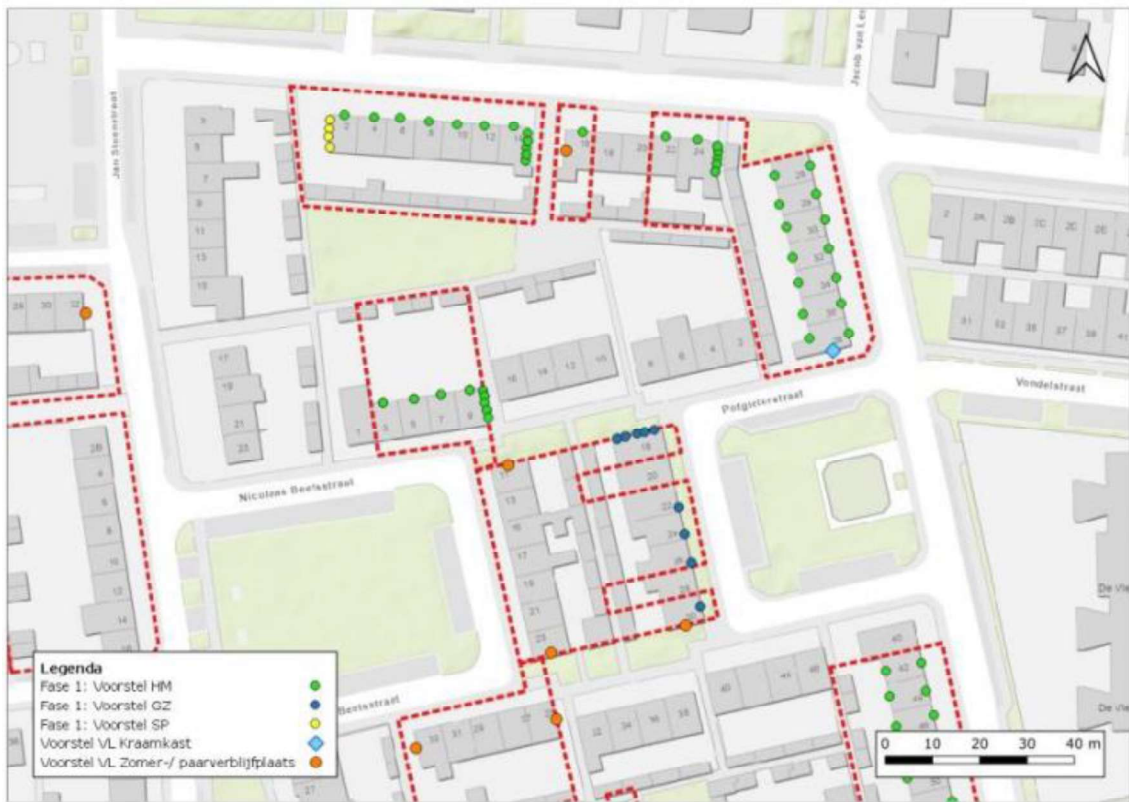
Figuur 14. Locaties van inbouw permanente kasten fase 0 en tijdelijke mitigatie oostzijde.

Figuur 15. Locaties van tijdelijke kasten midden gedeelte.

Figuur 16. Locaties van tijdelijke kasten westelijk gedeelte.

Figuur 17. Locatie van te realiseren permanente voorzieningen in fase 1.

Figuur 18. Locatie van te realiseren permanente voorzieningen in fase 1.

Figuur 19. Locatie van te realiseren permanente voorzieningen in fase 2.

Figuur 20. Locatie van te realiseren permanente voorzieningen in fase 3.

Figuur 21. Locatie van te realiseren permanente voorzieningen in fase 4.

BIJLAGE 4. MELDINGSFORMULIER START HANDELINGEN BESCHERMDE SOORTEN

Meldingsformulier start handelingen ten aanzien van beschermde soorten
 Ontheffing Wet natuurbescherming, onderdeel beschermde soorten

Gegevens

Aanvraagnummer Z/213775
 Naam initiatief Renovatie- en verduurzaming diverse woningen te Vlijmen
 Ontheffingsperiode voor de periode van 1 september 2024 tot en met 1 september 2026
 Ontheffinghouder
 Naam aanvrager
 Adres
 PC-Woonplaats

Gegevens

werkzaamheden:

Contactpersoon uitvoering
 werkzaamheden
 Telefoonnummer (vast)
 Telefoonnummer (mobiel)
 Contactgegevens ecooloog
 betrokken bij uitvoering
 Locatie(s) werkzaamheden

Datum gereedkomen
 compensatiemaatregelen

Datum start
 werkzaamheden

Overzicht planning
 werkzaamheden

Dit formulier dient zodra de aanvang van de handelingen met betrekking tot beschermde soorten bekend is, doch uiterlijk 2 weken van tevoren, te worden ingediend bij de Omgevingsdienst Brabant Noord

Retouradres	Omgevingsdienst Brabant Noord Email: info@odbn.nl	
--------------------	--	--

KENNISGEVING WET NATUURBESCHERMING, Woonveste, Diverse woningen postcodegebied 5251 te Vlijmen, in de gemeente Heusden, Z/213775

Beschikking

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant maken bekend dat zij op 16 april 2024 een ontheffing ingevolge artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming hebben **verleend** (kenmerk: Z/213775-374527) aan Woonveste, Afrikalaan 92, 5152 MD te Drunen, voor de renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden, uit te voeren aan diverse woningen in postcodegebied 5251 te Vlijmen, in de gemeente Heusden. De ontheffing is geldig voor de periode van 1 september 2024 tot en met 1 september 2026.

De aanvraag, het besluit en de bijbehorende stukken liggen vanaf 18 april 2024 tot en met 30 mei 2024 **6 weken ter inzage** bij de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN), telefoonnummer (088) 743 00 00. Voor inzage in de bijbehorende stukken dient een afspraak gemaakt te worden. Het besluit is digitaal op te vragen via e-mail info@odbn.nl of te vinden op de website <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/> onder 'officiële bekendmakingen'.

Bezwaar

Is dit besluit aan u gericht en bent u het er niet mee eens, dan kunt u een bezwaarschrift indienen. Is het besluit niet rechtstreeks aan u gericht en bent u het er niet mee eens, dan kunt u alleen een bezwaarschrift indienen als het besluit directe gevolgen voor u heeft. Verstuur uw bezwaarschrift binnen 6 weken na de verzenddatum van het besluit.

U kunt uw bezwaarschrift op 2 manieren indienen:

- **Digitaal.** Op www.brabant.nl/bezwaar vindt u de link 'Bezwaar indienen'. U heeft hiervoor een digitale handtekening (DigiD of eHerkenning) nodig.
- **Per post.** Stuur uw bezwaarschrift naar:
Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

In het bezwaarschrift zet u:

- uw naam en adres;
- de datum, het kenmerk en een omschrijving van het besluit waarmee u het niet eens bent;
- de reden waarom u het niet eens bent met ons besluit;
- de datum van uw bezwaarschrift en uw handtekening;
- maakt u namens iemand anders bezwaar? Stuur dan een machtiging mee.

Voeg ook een kopie toe van het besluit waarmee u het niet eens bent. Op deze manier kunnen wij uw bezwaarschrift beter in behandeling nemen.

Kunt u ons ook uw telefoonnummer en e-mailadres geven? Zo kunnen wij samen met u de beste aanpak van de behandeling van uw bezwaar bespreken.

U kunt het secretariaat van de hoor- en adviescommissie bereiken via telefoonnummer (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Aan het indienen van een bezwaar zijn geen kosten verbonden.

Voorlopige voorziening

Als u een bezwaarschrift indient, dan heeft dit geen schorsende werking. Dat betekent dat het besluit geldt zolang uw bezwaarschrift in behandeling is. Het kan zijn dat u dit niet wilt. Bijvoorbeeld omdat het besluit onherstelbare gevolgen voor u heeft. U kunt gelijktijdig met of na het indienen van een bezwaarschrift een verzoek om een voorlopige voorziening vragen bij de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch.

Er zijn kosten verbonden aan het vragen om een voorlopige voorziening (griffierecht).

U kunt ook digitaal verzoeken om een voorlopige voorziening. Zie daarvoor: rechtspraak.nl/bestuursrecht.

Aan deze procedure is het kenmerk Z/218269 gekoppeld. Wij verzoeken u bij correspondentie dit kenmerk te vermelden.

's-Hertogenbosch, april 2024